

1. MAJ (178) sb m

maj (178), [mej].

māj. ◇ maj- (125), māj- (13); maj- : māj- *LeovPrzep* (1:1), *SkarŻyw* (12:11), *StryjKron* (7:1).

sg N māj (19). ◇ G maja (147). ◇ A māj (1). ◇ I maj(e)m (4); -ęm (1), -(e)m (3). ◇ L maju (7).

◇ [pl N a. A maje [w znac. 3].]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Piąty miesiąc w roku; *Maius Murm, Mymer*¹, *Mącz, Calep, Cn* (172) : *Murm* 9; *Mymer*¹ 5; *FalZioł* V 7, 46v; *LudWieś* B2 [2 r.]; 13 now Maya Goski A8, A8v [2 r.]; Było temu lat od wycia Zydw z Egiptu 480. roku czwartego pánowania Sálomonowego/ miefiącá wtorego/ który v nas zowá May *BielKron* 77; Koncilium kthore miáło być w Mántue miefiącá Lftopádá/ Papież ie odłóżył do Máíá *BielKron* 216v, 222v; Ibi esse volo usque ad pridie Calendas Maias, Aż do oštátecznego dnia przed Máyem. *Mącz* 321d; *SienLek* 43; *Calep* 630b; *LatHar* [++3] žp; Zá męzowe pieniądze cáły May gáchował. *KlonWor* 60.

W funkcji okolicznika czasu [w tym: G sg (113), w + L (6)] (119): FalZioł V 118 [2 r.]; *ConPiotr* 34v; Przetho tego to przyšłego Maia na wiofnę pokaże fie iaľno. *LudWieś* B2; *GroicPorz* bbv; *RejZwierz* 131; Tego roku Máíá o S. Stániłławie/ puł Kráková zgorzáło *BielKron* 420, 217v, 448v; Máíá miey żywot wolnieyfzy *SienLek* 43, 36, 177; *Strum* O3v; *Oczko* 9v; *SkarŻyw* 319 marg; *BielSjem* 2; *GostGosp* 158; po święcie Świętego Stániłława/ które bywa Máíá *SarnStat* 958; Ciesłá fie vczy od ptakow gdy w Máiu/ Buduią w gáiu. *KlonFlis* 33. Cf *W połączeniu z określniem dnia, Wyrażenie.*

W połączeniu z określeniem dnia [zawsze G sg; w tym: w funkcji okolicznika czasu (87); z wyrazem „dnia” (48), z wyrazem „dzień” (21); określenie + maj (105), maj + określenie (9)] (114): ForCnR Av; Ponim panowól oľmy: Machometh fin iego który wziął Conťantinopolim. Roku Bożego 1453. w oštateczny dzień Maia *MiechGlab* 67, *4 [2 r.], 68; *GroicPorz* B2; oštátniego dnia Máíá vmárl *BielKron* 387, 39v, 191v, 204v, 229v, 362v (10); Wiedz że tedy/ iżci krew wCzłowiecze [!] poczynafye mnożyć od Czternaľtego dnia Lutego/ aż do Czternaľtego Máíá *SienLek* 41v, 41v; wydáne fá ty ksiáľzki roku 1561. Máíá 18. *CzechRozm* 19; Ognie od pirwľzego dnia Máíá/ aż do pirwľze⁸⁰ dnia Wrześniá/ ľkoro po zachodźie słońcá/ áby w żadnem domu niebyły czynione. *ModrzBaz* 83v; Vmęczeni trzeciego dnia Máíá w ľobotę/ zá pánowania Pána náľzego Iezufa *SkarŻyw* 445, 383 marg, 388 marg, 396 marg, 402 marg, [407] marg (22); *StryjKron* 210, 427, 557, 617, 737; *ZapKościar* 1582/33v, 1586/64; Dat: w Krak: 15. dnia Máíá 1587. *KochWrJan* 18; 3. Dnia Máíá. *LatHar* 387 marg, ++8 [43 r.], 417 marg, 418 marg, 430 marg, 449 marg [2 r.], 460 marg; *WujNT* 784; *SarnStat* 56; Dan w Lublinie w dzień vroczyľty Święteczny który przypadł ná 21. dzień Máíá: w roku Páńľkim Miłostíwoletnim 1600. *KlonWor* 4. Cf *Wyrażenie.*

Wyrażenie: »miesiąc, księżyc maj« [w tym: w funkcji okolicznika czasu (23); w połączeniu z określeniem dnia (11)] [szyk 27:5] (24:8): Naprzod gdy przydzie miefiącz May/ thedy bądź pilen gdy pełnia iego będzie *FalZioł* V 93v, I 39c, V 47, 113v; ROku od narodzenia Bożego, Iedennaľtego po tyfiączu y po dwu ľet, w Maiu księżiczu *MiechGlab* 2, *3; Dan wKonstantinopoliv xyezicza Maya *LibLeg* 10/92v, 11/22v; *RejWiz* A8v; Látá 1211. Byłá wielka Kometá/ przez ośmnaście dni trwála miefiącá Máíá *BielKron* 359v, 232v, 235, 362v, 399v, 446v (10); *Mącz* 205a; *LeovPrzep* C4, E3;

BudBib c3v; *SkarŻyw* 383, 385 żp; *StryjKron* 145, 611, 662; *ZapKościer* 1582/28v; Dan z Gárbátki wsi Kłafztoru Siećiechowłkiego/ Mieściácá Máiiá/ dnia trzydzieltego. Roku Pánłkiego/ 1583. *WerKaz* 277; wítawiamy: áby káždy z ołobná Woiewodá zwyczajie káždy z łwégo Woiewódtwá łpifáli/ y tu do Kráková ná dzień piérwfy mieściácá Máiiá do nas połáli. *SarnStat* 56, 1195.

Przen: Człowiek stały (1) : SAlomon o niewiełcie/ ták łtały nápił/ Iż ná końcu łwiátá/ iey zapłátę łyłżał. A iellize ták drogo/ pániam zácenioná/ Czemużby też miálá być/ v nas obelżoná. Bo gdy moželz Máym być/ przecz łie Márcem czyniłz *RejZwierz* 133.

2. Zielone rośliny (6) :

Szereg: »maj a trawy« (1): Przy maiu/ a przy trawach roskółz płodzic. *FalZioł* V 49v.

a. *Ścięte zielone gałęzie lub kwiaty używane jako ozdoba; festae frondes Mącz, Cn; corymbus, eresione, laurus triumphalis, thyrus, verbenae Cn (5)* : Fasciculus olfactoriolum, Garść kwiecia do woniánia/ Równianká. *May. Mącz* 119b, 125c.

maj z czego (1): Servia, *May* z kwiatków/ álbo pułz álbo równianká/ yákie pánny pánicóm do czapki ygiełką przitikáyą. *Mącz* [388]c.

W połączeniu szeregowym (1): Topiarium, dicitur opus ex arbore aut frutice, aut herba factum ad decorem, [...] Gruba z darnów vczyniona/ yátá ogrodek/ letnie łiedzenie/ máym/ zielem á kwieciem rozmáyitym przipráwione. *Mącz* 458c.

Zwrot: »ochędożyć majem« (1): Ochędożyć máiem. Ornare coronis. *Calag* 351b.

b. [*peior. Zielsko; tu o wizerunku roślinnym na herbie*: Herb kupił (*marg*) Kupne Herby (-) á nie czynił nic godnego/ Lecż mu też mowią/ o towarzyszu hey/ W twoim Herbie Mey *StryjGoniec* E2v.]

3. [*zool. Prawdopodobnie Meloë proscarabaeus L. (Rost: maik); oleica, chrząszcz z rodziny majkowatych (Meloidae)*: Wezmi robaki co ie zową maie *LekKoń* F2.]